

УДК 378.016:811.111

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ТРАДИЦІЙНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ВНЗ

Олена Бескорса

кандидат педагогічних наук

доцент кафедри теорії і практики початкової освіти

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

м. Слов'янськ Донецької області, Україна

<http://orcid.org/0000-0003-2534-3766>

beskorsyhelen@gmail.com

Анотація. У статті здійснено компаративний аналіз традиційних та інноваційних методів викладання англійської мови у ВНЗ задля покращення іншомовної підготовки фахівців у контексті сучасного реформування системи освіти. Автор зазначає, що історія становлення іншомовної освіти розпочалася в ХІХ ст., і перевага надавалася перекладним методам, які еволюціонували до комунікативних методів. Доведено, що в сучасних умовах розвитку суспільства визначальним фактором у підготовці висококваліфікованого фахівця є його володіння іноземною мовою. Англійська мова, яка є мовою міжкультурної комунікації, розглядається не як кінцева мета навчання, а як засіб професійної комунікації майбутніх фахівців різних спеціальностей. Зазначено, що такий підхід сприяє доланню бар'єрів у спілкуванні студентської молоді та розширенню можливостей студентської мобільності. Визначено інноваційні тенденції викладання англійської мови у ВНЗ: залучення автентичного контенту, предметно-мовне навчання іноземної мови, формування соціокультурної компетентності за принципом діалогу культур, зміна стилю взаємодії викладача та студентів, упровадження дистанційного навчання.

Ключові слова: викладання англійської мови; перекладні методи; прямий метод; автентичний контент; предметно-мовне навчання; соціокультурна компетентність; принцип діалогу культур; мультилінгвізм.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Процеси реформування системи освіти в Україні є системними, які стосуються всіх рівнів: від дошкільної освіти до вищої. Такі реформи мають зруйнувати кордони і бар'єри між Україною та Європейським і світовим освітнім простором через пошук перспективного партнерства, роботу студентів у спільних україно-європейських проектах, стимулювання студентської мобільності тощо. Значною перепорою на шляху реалізації цих проектів є рівень знання англійської мови серед сучасної університетської молоді. Затверджений план дій у межах програми сталого розвитку «Україна – 2020» передбачає реформування галузі освіти в сфері вивчення іноземних мов, зокрема англійської мови як мови міжнародної комунікації. Реалізація цього плану вимагає визначення нових тенденцій та підходів до викладання англійської мови у вищих навчальних закладах України. Тому зараз в Україні триває переорієнтація на нові підходи до навчання іноземних мов, зокрема англійської, з урахуванням передового європейського та світового досвіду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останнє десятиліття було видано цілу низку науково-методичної літератури, присвяченої новітнім принципам, методам, прийомам і підходам щодо вивчення англійської мови у ВНЗ. Вивченням питань інноваційних методів навчання англійської мови в контексті трансформації іншомовної освіти займаються О. Альошина, А. Біліченко, О. Коваленко, В. Кунченко, О. Остапчук та ін. Зокрема, інноваційною тенденцією, на думку українських науковців (О. Карп'юк, С. Ніколаєва, Н. Скліренко, О. Тарнопольський та ін.), є застосування комунікативного методу навчання англійської мови. Реалізації комунікативної методики вивчення англійської мови почасти сприяє запровадження інтерактивних технологій навчання, прибічниками яких є Н. Мурадова, Є. Полат та ін.

У зарубіжній науково-методичній літературі питанню визначенню особливостей застосування комунікативного методу присвячено праці К. Блека (K. Black), Е. Джойнера (A. Joiner), Дж. Річардза (J. Richards), Д. Хаймс (D. Hymes), Дж. Хармера (J. Harmer) та ін. Чисельні дослідження запровадження інноваційних технологій викладання англійської мови у ВНЗ присвячено використанню мультимедійних технологій (М. Боремчук, Л. Ковальчук, В. Корж, А. Нісімчук, Т. П'ятничка, Л. Скалій, О. Тарнопольський).

Упровадження інновацій у викладання іноземної мови відбито в дисертаційних дослідженнях О. Карпової (формування професійної іншомовної компетентності майбутніх філологів засобами мультимедійних технологій), О. Науменко (підготовка майбутніх учителів до використання засобів ІКТ в навчальній діяльності), Н. Сорокіної (удосконалення процесу формування професійної іншомовної компетентності майбутніх філологів засобами мультимедійних технологій) тощо.

Однак, у контексті сучасного реформування системи освіти є необхідність аналізу та узагальнення сучасних новітніх тенденцій вивчення англійської мови порівняно з традиційними підходами для вироблення стратегії переходу освіти на новий інноваційний тип.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є проаналізувати новітні тенденції у викладанні англійської мови й особливості їхнього запровадження в освітній процес у ВНЗ порівняно з традиційними методами навчання іноземної мови.

Теоретичні основи дослідження. Широкий спектр інноваційних проблем, їхнє активне впровадження в галузь освіти є ключовим напрямком роботи Міністерства освіти і науки України та його підрозділів. Це відбито в Законі України «Про вищу освіту» (2014), наказах Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності» (від 07.11.00 р. № 522), Загальноєвропейських Рекомендаціях із мовної освіти (2003) [4; 6].

Теоретичне підґрунтя здійснення компаративного аналізу традиційних та інноваційних підходів до викладання англійської мови у ВНЗ становлять праці

західних і вітчизняних лінгводидактів: В. Беляєва, Р. Ладло, Г. Пальмера, П. Сисоева, **О. Черпак**, Л. Щерби та ін.

Результати дослідження. Запровадження нових стандартів щодо викладання англійської мови у ВНЗ зумовлене такими чинниками:

1) соціальним замовленням суспільства, яке є стратегічним орієнтиром мовної політики в галузі навчання іноземної мови;

2) рівнем розвитку теорії і практики навчання англійської мови, що створює відповідний контекст для впровадження нових методичних ідей у практику масового викладання.

На тлі відомих процесів реформування суспільство та сучасний ринок праці вимагають високого рівня фахової підготовки спеціалістів, які здатні розвиватися, підвищувати свою професійну майстерність, здійснювати постійний пошук інформації та застосовувати її в своїй професійній діяльності. Визначальним фактором у підготовці висококваліфікованого фахівця є його володіння іноземною мовою. Для студентів знання іноземною мовою (на рівні не нижче B2) є не лише засобом знаходження та опрацювання нової інформації з першоджерел, але й засобом професійної комунікації. Законом України «Про вищу освіту» закріплено можливість студентів навчатися у вищих навчальних закладах поза межами України, тобто академічну мобільність. Тому у вищих навчальних закладах структурним компонентом підготовки фахівців будь-яких спеціальностей є навчання іноземної мови, зокрема опанування видами іншомовної діяльності (говоріння, читання, письмо, аудіювання). На ефективність вивчення іноземної мови у ВНЗ впливають педагогічні технології, які тісно пов'язані з інноваційними процесами в організації навчання й широко застосовуються в освітньому процесі у ВНЗ.

Для визначення рівня розвитку теорії і практики навчання англійської мови, а також становлення різних форм і методів викладання іноземної мови здійснимо ретроспективний аналіз розвитку вищої іншомовної освіти в Україні.

Значний розвиток іншомовної освіти в університетах на території сучасної України припадає на ХІХ – початок ХХ століття. У цей період відбувалося навчання класичних мов (грецька, латинська) та «нових» мов (французької, німецької, англійської). Основними формами навчання були лекції та семінари. Методи навчання в методиці іноземних мов класифікують за різними ознаками:

- за аспектом викладання – лексичні або граматичні методи;
- за логічними категоріями – синтетичні або аналітичні методи;
- за способом семантизації матеріалу – прямий або перекладний метод;
- за принципом організації матеріалу – традиційний або програмований метод [3].

З'ясовано, що в зазначений період домінував граматико-перекладний метод, розроблений західноєвропейськими методистами І. Мейдингером (I. Maidinger) і Г. Оллендорф (H. Ollendorf). Прибічники цього методу вважали мову системою, а найбільш систематизованим рівнем мови – граматику.

Головними прийомами вивчення іноземної мови було заучування на пам'ять правил, читання текстів, знаходження прикладів уживання правил у тексті та адекватний переклад рідною мовою. Формулювання правил відбувалося як рідною, так і іноземною мовою [3]. Прибічниками граматики-перекладного методу є методисти В. Беляєв, Л. Щерба, які вважають його найбільш академічно строгим та логічним. Однак, він зазнав змін, і автори сучасних підручників з іноземних мов уникають викладення граматичних правил рідною мовою, проте залишають двомовний глосарій і дедуктивний спосіб вивчення граматичного матеріалу – від інструкцій до практики.

Іншим традиційним методом викладання іноземних мов в університетах був лексико-перекладний метод, сутність якого полягала в розвитку навичок читання та перекладу, вивченню граматичного матеріалу надавалось другорядне значення.

На початку 70-х років XIX століття розпочався бурхливий розвиток індустрії, що змінило соціальне замовлення суспільства в сфері вивчення іноземних мов. Активні діячі (В. Фієтор (V. Feitor), М. Берліц (M. Berlitz), М. Вальтер (M. Walter), Ф. Гуен (F. Gouin), П. Пассі (P. Passy), Г. Суїт (H. Suite), О. Єсперсен (O. Jespersen), Ш. Швейцер (S. Schweitzer) та ін.) об'єдналися в рух, який мав назву «Реформа школи», задля розробки нових методів навчання англійської мови, протилежних перекладним методам. Ці методи в методичній літературі відомі як «натуральні», або «прямі». Представники цих методів уважали, що вивчення іноземної мови має відтворювати природний процес оволодіння дитиною рідної мови. Найяскравішим представником прямого методу був Г. Пальмер (Ed. Palmer). Він структурував відбір лексичних одиниць, що підлягають вивченню, за такими принципами: частота використання, сполучуваність з іншими лексичними одиницями, конкретність значення лексичних одиниць.

Своєрідним продовженням прямих методів вважають аудіолінгвальний метод, сутність якого полягає в багаторазовому прослуховуванні та відтворенні за диктором мовних одиниць різного рівня, від фонем до рівня понадфразових єдностей [10]. Прибічники аудіолінгвального методу (О. Кашина, Р. Ладі, Ч. Фріз, Г. Рогова) наголошують на ефективності цього методу на початковому етапі формування комунікативної компетентності студентів і надають перевагу усному мовленню перед письмом, тому що застосування цього методу сприяє інтуїтивному сприйняттю мовного матеріалу, максимально наближеному до засвоєння дитиною рідної мови.

Вітчизняні науковці: С. Латошнікова, О. Лемешко, Г. Лисак, С. Король стверджують, що особливого значення набуває *використання автентичних матеріалів* у підготовці фахівців будь-яких спеціальностей. Цінність використання автентичних матеріалів полягає в тому, що вони містять еквіваленти та визначення як побутових, так і фахових понять, що сприяє повноцінному оволодінню спеціальністю. До автентичного контенту можна віднести аудіоматеріали, відеоматеріали, автентичні тексти. Хоча тенденція до

використання автентичних матеріалів у підготовці майбутніх фахівців не є новою, однак вона є актуальною і набуває нових форм [5, с. 28 – 29].

Сучасні навчально-методичні комплекси з іноземної мови (англійської) укладаються на основі комплексів англomовних видань, зокрема в підготовці майбутніх учителів перевага надається НМК «Англійська для вчителів початкової школи» (“English for Primary Teachers”). Такі комплекси містять книгу для студента, книгу для вчителя та аудіододаток. Автори Л. Бургхем (L. Burnham) і Б. Бейкер (B. Baker) наголошують на необхідності запровадження аудіозаписів, які демонструють особливості вимови, наголос та ритм носіїв мови. Загалом зміст розділів підручника та аудіододатку побудовано на розробках уроків учителів із двадцяти країн світу, що сприяє засвоєнню фахової лексики та певних граматичних структур, які використовуються вчителями всього світу.

Для якісного вивчення англійської мови викладачі ВНЗ залучають також *електронний автентичний контент*, широко запроваджуючи ІКТ в навчання іноземної мови, що є ще однією новітньою тенденцією. Вільний доступ до засобів ІКТ та інформаційних ресурсів сприяє розширенню навчального контенту. На web-сторінках навчальних закладів Великобританії оприлюднюються медіафайли (подкасти) іноземною мовою різної тематики, які постійно оновлюються та містять актуальний лексичний матеріал. Використання таких файлів є актуальним у світлі технологічного розвитку, студенти можуть переглядати запропонований матеріал не лише в аудиторії, а й, скориставшись своїми електронними гаджетами (смартфонами, планшетами, комп'ютерами), у будь-якому зручному для них місці через з'єднання до мережі Інтернет.

Розповсюдженням у практиці викладання іноземної мови є *моделювання реальних ситуацій мовлення*, залучаючи автентичний електронний контент. Застосування ІКТ для моделювання реальних ситуацій спілкування імпонує студентам, перетворюючи іншомовну мовленнєву діяльність у джерело розваги та задоволення. Це створює значний мотиваційний вплив на подальше формування комунікативної компетентності студентів. Залучення широкого спектра мовних засобів із мережі Інтернет має позитивний комунікативний ефект, формує особисте ставлення до мови та її використання в комунікативній реальності [12, с. 42]. Інтернет надає студентам можливість здійснювати живе спілкування з носіями англійської мови. Таке спілкування може реалізуватися через такі засоби ІКТ: електронна пошта, блог, вікі, подкаст, веб-квест, чат тощо.

Отже, web-навчання, яке також визначають як дистанційне навчання, online навчання, e-навчання, є однією з новітніх тенденцій, яка стрімко розвивається та дає змогу створити раціональне, індивідуалізоване, доступне, інтерактивне й гнучке електронне середовище для навчання іноземної мови.

Традиційні тенденції, зокрема використання перекладних методів, впливають на сучасний стан викладання іноземних мов у ВНЗ. Однак соціальні перетворення змінили мету навчання мови для студентів у двох напрямках: по-перше, наголошення на вивченні іноземної мови як засобу комунікації, а по-друге, визнання вивчення іноземної мови не кінцевою метою навчання, а

засобом, який надає можливість вивчення інших навчальних дисциплін. У сучасній методичній науці таку тенденцію визначають як *предметно-мовне інтегроване навчання*, або Content And Language Integrate Learning (CLIL). CLIL – це сучасний підхід до інтеграції англійської мови та контенту інших предметних знань. Методисти також наголошують, що першочерговим завданням є не вивчення іноземної мови, а формування ключових життєвих компетентностей: навчання впродовж життя, загальна культурна компетентність, планування професійного розвитку та життя в громадянському суспільстві.

Упровадження підходу CLIL набуло найширшого розповсюдження в країнах західної Європи, досвід яких дозволяє визначити переваги цієї інноваційної методики. Серед позитивних рис слід визнати підвищення рівня мотивації до вивчення іноземної мови, формування вмінь спілкуватися іноземною мовою в професійному контексті, введення в штучно створені ситуації професійної комунікації, збагачення словникового запасу студентів, а також засвоєння професійної термінології.

Реалізацією цього підходу в практиці підготовки майбутніх учителів англійської мови займається Британська Рада. Починаючи з 2016 року, в педагогічних вишах України введено інтегрований курс «Методика навчання іноземних мов» у межах проекту «Шкільний учитель нового покоління», викладання якого відбувається лише англійською мовою, що дозволяє вдосконалювати комунікативну компетентність студентів, а також рівень володіння студентами академічною англійською мовою та професійною термінологією (Британська Рада). Ця методика відповідає напряму модернізації освіти, що передбачає не засвоєння лінгвістичного матеріалу (фонетичного, лексичного, граматичного), а передусім формування вміння використовувати мовні засоби для реалізації професійних комунікативних цілей.

Поширення методики CLIL у ВНЗ зумовлюють цілу низку інновацій у викладанні іноземних мов та дисциплін фахового циклу, по-перше, поступова відмова від традиційного для вітчизняних ВНЗ викладання іноземної мови за професійним спрямуванням, де головна увага приділяється формуванню лінгвістичної компетентності; по-друге, перехід до методики предметно-мовного інтегрованого навчання, яка фокусується на викладанні предметного змісту навчальних дисциплін та одночасне занурення в атмосферу іншомовного мовлення. Досвід імплементації методики CLIL зарубіжними та вітчизняними методистами дозволяє виділити основні переваги методики інтегрованого навчання спеціальності та іноземної мови над традиційною методикою професійно орієнтованого навчання. У результаті формування фахової іншомовної компетентності відбувається здебільшого мимовільно, як продукт екстралінгвістичної діяльності. Це створює значно кращі умови для формування і розвитку мовленнєвих навичок і вмінь, тому що таке формування й розвиток стають цілком природними процесами [8; 11].

Сучасне соціальне замовлення вимагає підготовки спеціаліста, який здійснює спілкування на міжкультурному рівні, тому особливого значення набуває *формування соціокультурної компетентності* майбутніх фахівців. У межах Європейської політики щодо формування мультилінгвістичної компетентності необхідні конкретні рішення і дії, зокрема зміни в системі підготовки вчителів мов у сучасних ВНЗ через удосконалення змісту професійної підготовки майбутніх учителів, який має забезпечувати їхню готовність до формування високого рівня кроскультурної компетентності молоді. Щоб успішно здійснювати спілкування на міжкультурному рівні, у студентів мають бути сформовані такі вміння (за Н. Гальською): використовувати іноземну мову як засіб спілкування в автентичних комунікативних ситуаціях; засвоїти спосіб життя/поведінки, характерний для країни, мова якої вивчається; розширити загальний кругозір та індивідуальну картину світу через залучення до мовної картини світу носіїв іноземної мови [1, с. 4].

На думку К. Долінської, формування соціокультурної компетентності має реалізовуватися в межах основної професійної підготовки за таких умов: широкого застосування проблемно-пошукових методів навчання, залучення діалогових технологій для навчання студентів будувати ініціативні репліки, а не лише відповідати на запитання, перегляд ролі вчителя та учнів під час навчання.

Традиційними методами формування англомовної соціокультурної компетентності є читання автентичної художньої та науково-публіцистичної літератури, ознайомлення з фольклором, звичаями та традиціями країни, мова якої вивчається, перегляд фільмів, використання пісень на аудиторних заняттях.

Інноваційним є підхід, на якому наголошують вітчизняні дослідники (Д. Андреев, П. Мігірін, П. Сисоев, Н. Тверезовська, Г. Чередніченко та ін.), щодо необхідності формування не лише іншомовної соціокультурної компетентності, а й рідної, тобто *за принципом діалогу культур*, залучаючи широкий спектр інноваційних педагогічних технологій. Принцип діалогу культур дозволяє студентам виявляти розбіжності в рідній та іншомовній культурі задля формування почуття гідності за свою країну й поваги до чужої.

П. Сисоев у своєму дисертаційному дослідженні, висвітливши концепції сучасної полікультурної мовної освіти, запропонував два новітні методичні принципи вивчення мови через культуру та навпаки: принцип культурної варіативності та принцип культурної рефлексії. У межах цих принципів учений запропонував п'ять типів проблемних завдань, націлених на полікультурний розвиток студентів засобами іноземної мови: сприйняття себе як полікультурного суб'єкта в рідному середовищі; усвідомлення існування різних рівнозначних культур; виявлення схожих і відмінних рис у поведінці представників різних культур; визначення студентом свого місця в діалозі культур; сприяння протидії культурної агресії, культурної дискримінації та культурного вандалізму [9]. Такий підхід до вивчення мови повністю відповідає завданням мовної політики Ради Європи, викладеним у Загальноєвропейських

Рекомендаціях із мовної освіти, які наголошують на цінності спадку різних мов і культур Європи як джерела взаємного розвитку.

Гаслом і програмою дій Європейського союзу у сфері мовної політики є поняття «багатомовності» (мультилінгвізму), яке тлумачиться як здатність суспільств, груп та індивідів спілкуватися більше ніж однією мовою. Така мовна політика ЄС призводить до *розширення спектра* мов, що пропонується студентам для вивчення і є сучасною тенденцією вирішення питання багатомовності.

Як було зазначено вище, трансформації в системі освіти вимагають *перегляду ролі викладача та студента*. Західні дослідники Т. Дорні (T. Dornyei) й З. Мерфі (Z. Murphey) вважали, що поняття «роль» пройшло довгий шлях становлення від соціології до методики, й визначали його як очікування того, як людина буде себе поводити. Методисти В. Літлвуд (W. LittleWood), Дж. Річардз (J. Richards) і Т. Роджерс (T. Rodgers), І. Тюдор (I. Tudor), Дж. Гармер (J. Harmer) проаналізували різні ролі вчителя мови. Так, В. Літлвуд описує роль учителя як фасилітатора, наглядача, керівника, консультанта та навіть співрозмовника для студентів. На думку Дж. Гармера, учитель відіграє роль контролера, організатора, промоутера, учасника освітнього процесу, наставника та спостерігача. І. Тюдор характеризує роль викладача та студентів як рівноправних суб'єктів навчального процесу.

Ми розділяємо думку західних методистів, які стверджують, що сучасним підходом для взаємодії викладача та студентів є так званий метод комунікативних завдань навчання мови, або Task Based Language Teaching (TBLT), у межах якого викладач стає справжнім фасилітатором, адже такий підхід реалізується за допомогою діалогового спілкування.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Отже, іншомовна освіта в Україні пройшла шлях становлення від традиційних перекладних методів до інноваційних методів, зокрема впровадження комунікативного підходу до вивчення мови із широким залученням автентичного контенту. Розвиток суспільства в умовах глобалізації перетворив іноземну мову на засіб навчання й професійної комунікації, змінивши також стиль взаємодії студентів і викладачів на більш демократичний, у якому викладач є фасилітатором.

Подальших розвідок вимагає проблема доцільності використання автентичних посібників, які можуть спричинити інформаційний вакуум щодо рідної культури, адже студенти не завжди є експертами національної культури своєї країни. Тому оптимальним є доповнення автентичних підручників навчальними матеріалами, що містять інформацію про Україну, рідну мову, культуру, стиль життя народу тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гальськова, Н. Д. (2004). Межкультурное обучение: проблема целей и содержания обучения иностранным языкам. *Иностранные языки в школе*, 1, 3–8.

2. Долінська, К. (2013). Формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів початкових класів як педагогічна проблема. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Педагогічні науки*, 7, 142–145. Взято з http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvvnup_2013_7_33
3. Заборовський, В. В. і Мерзлікіна, І. Г. (2010). Історія методики викладання іноземних мов. *Педагогическая наука: История, Практика, Тенденции развития*, 4. Взято з http://intellect-invest.org.ua/pedagog_editions_e-magazine_pedagogical_science_vypuski_n4_2010_st_11/?print
4. Закон України про вищу освіту. № 1556-18. (2014, 1 липня). Взято з <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
5. Каричковська, С. (2015). Генезис методики навчання іноземних мов як науки. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*, 11, 26–31. Взято з http://library.udpu.org.ua/library_files/probl_sych_vchutela/2015/11_1/4.pdf
6. Ніколаєва, С. Ю. (2003). *Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання*. Київ, Україна: Ленвіт.
7. Розпочинається підготовка шкільного вчителя нового покоління. (б.д.) Взято з <http://www.britishcouncil.org.ua/year-of-english/updates/blog/Training-Begins-for-New-Generation-School-Teachers>
8. Тарнопольський, О. (2011). Навчання через зміст, змістовно-мовна інтеграція та іншомовне занурення у викладанні іноземних мов для професійних цілець у немовних вишах. *Іноземні мови*, 3 (67), 23–27.
9. Тверезовська, Н. Т. і Чередніченко, Г. А. (2010). Метод діалогу культур у процесі викладання іноземних мов. *Викладання мов у ВНЗ освіти на сучасному етапі*, 17, 133–139.
10. Черпак, О. В. (2012). Аудиолінгвальний метод обучения англійському языку. *Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні підходи та інноваційні тенденції у викладанні іноземних мов»*. (С. 220–223). Київ: НТУУ «КПІ».
11. Content and Language Integrated Learning (CLIL). (2017). Retrieved from http://sites.znu.edu.ua/cms/index.php?action=news/view_details&news_id=40079&lang=ukr&news_code=nova-storinka40079-ukr
12. Vitthal V. Parab. (2015). Innovative Techniques, Methods & Trends in English Language Teaching. *IOSR Journal of Humanities And Social Science*, 20, 40–44.

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ТРАДИЦІЙНИХ І ІННОВАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ПРЕПОДАВАННЯ АНГЛІЙСЬКОГО ЯЗЫКА В ВУЗАХ

Елена Бескорся

кандидат педагогических наук,

Доцент кафедри теорії і практики начального образования
ГВУЗ «Донбасский государственный педагогический университет»

г. Славянск Донецкой области, Украина

<http://orcid.org/0000-0003-2534-3766>

beskorsyhelen@gmail.com

Аннотация. В статье проведен компаративный анализ традиционных и инновационных методов преподавания английского языка в ВУЗах с целью улучшения иноязычной подготовки специалистов в контексте современного реформирования системы образования. Автор отмечает, что история становления иноязычного образования началась в

XIX в. и предпочтение отдавалось переводным методам, которые заменены коммуникативными методами. Доказано, что в современных условиях развития общества определяющим фактором в подготовке высококвалифицированного специалиста является его владения иностранным языком. Английский язык, который признан языком межкультурной коммуникации, рассматривается не как конечная цель обучения, а как средство профессиональной коммуникации будущих специалистов различных специальностей. Указано, что такой подход способствует преодолению барьеров в общении студенческой молодежи и расширению возможностей студенческой мобильности. Определены инновационные тенденции преподавания английского языка в вузе: привлечение аутентичного контента, предметно-языковое обучение иностранному языку, формирование социокультурной компетентности по принципу диалога культур, изменение стиля взаимодействия преподавателя и студентов, внедрение дистанционного обучения.

Ключевые слова: преподавание английского языка; переводные методы; прямой метод; аутентичный контент; предметно-языковое обучение, социокультурная компетентность; принцип диалога культур; мультилингвизм.

COMPARATIVE ANALYSIS OF TRADITIONAL AND INNOVATIVE METHODS OF TEACHING ENGLISH AT TERTIAN INSTITUTIONS

Olena Beskorsa

Candidate of Pedagogical Sciences,

Associate Professor of Primary Education Theory and Practice Department,
State Higher Educational Establishment “Donbas State Pedagogical University”

Sloviansk, Donetsk region, Ukraine

<http://orcid.org/0000-0003-2534-3766>

beskorsyhelen@gmail.com

Abstract. The article is devoted to the relevant issue – comparative analysis of traditional and innovative methods of teaching English at tertian institutions for improving future specialists’ foreign language training in the context of reforming of the modern educational system. The relevance of studied problem is proved by investigating the pedagogical and methodological works of Ukrainian and foreign scientists (N. Galskova, K. Dolinska, V. Zaborovskyi, S. Nikolaieva, O. Tarnopolskyi). It is noted that the Ukrainian system of foreign language education takes into account the advanced European and world experience. The article aims at disclosing the features of implementing the innovative methods of teaching English in comparison with traditional ones. The author points out that the history of development of foreign language education started in XIX century and translation methods were preferred which later were replaced by the communicative approach. The emphasis is made on the fact that implementing of the standards in the sphere of education are conditioned by two factors: the social order of the society, which is a strategic reference point for language policy in the field of foreign language learning, as well as the level of development of the theory and practice of teaching English, that creates the appropriate context for applying new methodological ideas. It is proved that current state of the society development requires training of a highly skilled specialist who knows the foreign language. Being the language of intercultural communication, English is considered to be not the ultimate goal of learning, but a means of professional communication of future specialists in different areas of knowledge. It is noted that such an approach contributes to overcoming barriers in students’ communication and the empowerment of students’ mobility. The innovative trends in teaching English at tertian institutions are the following: using the authentic content, content and language integrated learning; developing social and cultural competence on the

principle of culture dialogue; transformation of the style of interaction between a teacher and a student; implementing online education.

Key words: English language teaching; translation methods; direct methods; authentic content; content and language integrated learning; social and cultural competence; principle of culture dialogue; multilingualism.

REFERENCES

1. Galskova, N. D. (2004). Intercultural education: the problem of aims and content of teaching foreign languages. *Inostrannyye yazyki v shkole, 1*, 3–8.
2. Dolinska, K. (2013). Developing future primary school teachers' social and cultural competence as a pedagogical issue. *Naukovyi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. Pedagogichni nauky, 7*, 142–145. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvvnup_2013_7_33
3. Zaborovskiy, V. V., & Merzlikina, I. H. (2010). History of methodology of teaching foreign languages. *Pedagogicheskaya nauka: Istoriya, Praktika, Tendentsii razvitiya, 4*. Retrieved from http://intellect-invest.org.ua/pedagog_editions_e-magazine_pedagogical_science_vypuski_n4_2010_st_11/?print
4. Law of Ukraine on Higher Education. № 1556-18. (2014, July 1). Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
5. Karychkovska, S. (2015). Genesis of the methodology of teaching languages as a science. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia, 11*, 26–31. Retrieved from http://library.udpu.org.ua/library_files/probl_sych_vchutela/2015/11_1/4.pdf
6. Nikolaieva, S. Yu. (2003). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Kyiv, Ukraine: Lenvit.
7. Training of a school teacher of the new generation starts. (n. d.). Retrieved from <http://www.britishcouncil.org.ua/year-of-english/updates/blog/Training-Begins-for-New-Generation-School-Teachers>
8. Tarnopolskyi, O. (2011). Content-based instruction, CLIL and foreign language immersion in teaching foreign languages for specific purposes at non-linguistic tertiary educational institutions. *Inozemni movy, 3* (67), 23–27.
9. Tverezovska, N. T. & Cherednichenko, H. A. (2010). Method of culture dialogue in the process of teaching foreign languages. *Vykladannia mov u VNZ osvity na suchasnomu etapi, 17*, 133–139.
10. Cherpak, O. V. (2012). Audio-linguistic method of teaching English. *Proceedings from VII Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia "Suchasni pidkhody ta innovatsiini tendentsii u vykladanni inozemnykh mov"*. (Pp. 220–223). Kyiv: NTUU "KPI".
11. Content and Language Integrated Learning (CLIL). (2017). Retrieved from http://sites.znu.edu.ua/cms/index.php?action=news/view_details&news_id=40079&lang=ukr&news_code=nova-storinka40079-ukr
12. Vitthal V. Parab. (2015). Innovative Techniques, Methods & Trends in English Language Teaching. *IOSR Journal of Humanities and Social Science, 20*, 40–44.

Матеріали надійшли до редакції 23.04.2018 р.